

Konjunkturläget kvartal 1, 2026

Den osäkerhet som redan rådde på den internationella arenan, till följd av bl.a. kriget i Ukraina och återkommande hot om införande av tullar från Trump-administrationen, förvärrades ytterligare i och med USA:s och Israels attack mot Iran. Situationen i mellanöstern är djup bekymmersam av flera skäl. Vad gäller rent ekonomiska aspekter är det framförallt priset på olja som ställer till det i världsekonomin. Rusande oljepriser förklaras primärt av stängningen av Hormuzsundet, som medför att transporter från flera av världens största oljeproducerande länder nu är blockerade. Utbudsbegränsningen har genererat kraftigt ökade världsmarknadspriser, vilket i sin tur har fått världens börser att reagera negativt. Vissa länder i Europa har under våren 2026 begränsat privatinköp av fordonsbränsle p.g.a. det osäkra läget vad tillgången på olja beträffar.

Det hade skett en successiv återhämtning inom EU-området under hösten 2025, vilken avstannade och planade ut under årets första månader 2026. I maj månad 2026 rådde normalkonjunkturrellt läge i svensk ekonomi enligt Konjunkturinstitutet (KI) senaste konjunkturavstämning. Återhämtningen under slutet av förra året fick flera prognosmakare skriva upp BNP-tillväxten för 2026, varav nämnda KI prognostiserar en tillväxt på 2,3 procent för helåret. Denna siffra får tas med en stor nypa salt och utvecklingen i Mellanöstern kommer att ha en betydande inverkan på den ekonomiska tillväxten i Sverige under kommande månader.

Konfidensindikatorn och **Barometerindikatorn** är tagna från *Konjunkturbarometern*, en enkätundersökning till företag och hushåll som utförs varje månad av Konjunkturinstitutet.

Konfidensindikatorn är en sammanvägning av företagens svar på frågor om bland annat orderstock, försäljningsvolym, nulägesomdöme och förväntningar.

Barometerindikatorn sammanfattar konfidensindikatorerna för näringsliv och hushåll och tas fram enbart på riksnivån. Syftet är att fånga stämningens läge i den svenska ekonomin.

Värden över 100 respektive 110 motsvarar en starkare respektive mycket starkare ekonomi än normalt. Värden under 100 respektive under 90 visar en svagare respektive mycket svagare ekonomi än normalt.

Inflationen

Inflation innebär att priserna stiger och att konsumenter kan köpa färre varor och tjänster för en given summa pengar. (Motsatsen till inflation är deflation som innebär att priserna sjunker.) Inflationen mäts på basis av förändringar av konsumentpriserna under en tolv månadersperiod. (Om inflationen är 4 procent innebär det alltså att konsumentpriserna är 4 procent högre än de var 12 månader tidigare.) Förändringen av konsumentpriser sammanställs av SCB månatligen och sammanfattas i ett räntejusterat Konsumentprisindex (KPIF). KPIF baseras inte på samtliga varor och tjänster vi konsumerar utan SCB gör ett urval av s.k. representantvaror, vilket är en typ av varukorg som konsumeras frekvent i svensk ekonomi. De olika varorna i varukorgen viktas för att avspegla hur stor del av vår konsumtion de utgör.

Sveriges inflationsmål är 2 procent och sätts av Riksbanken, med utgångspunkt i att procentsatsen förväntas generera stabil tillväxt och jämviktsarbetslöshet. Utan att åsidosätta inflationsmålet ska Riksbanken via penningpolitiken således bidra till en balanserad utveckling av arbetsmarknad och produktion. En central del av penningpolitiken är styrräntan, som är den ränta till vilken bankerna kan låna eller placera pengar hos Riksbanken. Detta medför i sin tur att styrräntan påverkar den ränta bankerna kan erbjuda sina kunder. När Riksbanken höjer styrräntan höjs även bankernas utlåningsräntor. Det gör det dyrare för hushåll och företag att låna pengar för konsumtion och investeringar, samtidigt som sparande blir mer lönsamt. Resultatet blir att konsumtionen minskar, investeringarna sjunker och sparandet ökar. Om Riksbanken istället sänker styrräntan, sker det motsatta. Det blir billigare att låna, vilket stimulerar konsumtion och investeringar.

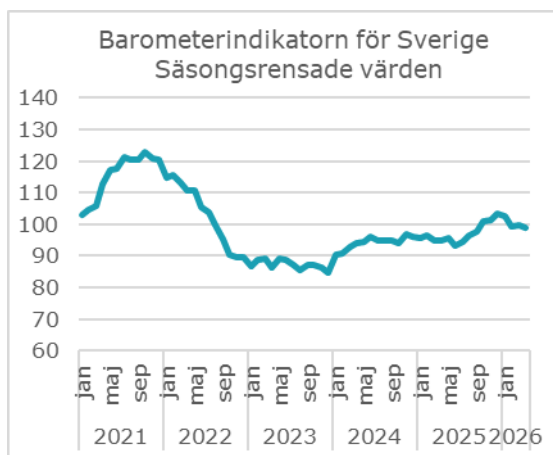
Sett till åren från finanskrisen 2008 till pandemiåret 2020 var inflationstakten låg och Riksbanken bedrev därför en expansiv penningpolitik i syfte att uppnå inflationsmålet. Under coronakrisen 2020 föll inflationen och låg nära noll, för att sedan återhämta sig i början av 2021. Under hösten 2021 och vintermånaderna 2021/2022 ökade inflationen kraftigt, vilket bl.a. drevs på av ökade bränsle- och energipriser och dess inverkan på de samlade produktionskostnaderna i svensk och europeisk ekonomi. Utvecklingen fortsatte sedan i samma riktning under resterande delen av 2022 samt årets första månader 2023. Därefter har inflationen fluktuerat, om än trendmässigt minskat, och i januari månad 2026 uppgick den till 2,0 procent, för att sedan sjunka till 0,8 procent i april. Det finns all anledning att bevaka inflationstakten och nuvarande kraftigt ökade energipriser, eftersom kraftiga prisökningar minskar hushållens köpkraft och risken för krav på kompensation i lönebildningen är stor. Kompensationskrav som riskerar att ge ett än högre inflationstryck, förmedlat genom en s.k. löne-pris-spiral, om de tillgodoses av arbetsgivarsidan.

Konjunkturläget

Som nämns i inledningen är läget i skrivande stund osäkert. Faktum är att svensk, liksom europeisk, ekonomi har drabbats av en rad kriser under 2000-talet, vilka har haft menlig inverkan på den ekonomiska tillväxten. IT-boomen runt millennieskiftet efterföljdes av finanskrisen 2008–2009 som fick följdverkningar in på 2010-talet. Finanskrisen medförde bl.a. att arbetslösheten fastnade på hög nivå samtidigt som produktiviteten sjönk i hela västvärlden.

Omställningsförmågan visade sig dock vara förhållandevis god för svensk del och återhämtningen var relativt snabb, även om stora industriföretag som SAAB avvecklades i kölvattnet av krisen. År 2020 slog pandemin till och världsekonomin var återigen i gungning. Även pandemins skadeverkningar blev mindre än först befarat för svensk del vilket bl.a. förklaras av att Sverige hade goda statsfinanser, med en låg statsskuld sett ur ett jämförande europeiskt perspektiv, samtidigt som den svenska krishanteringen byggde på idéer om fortsatt ekonomisk aktivitet inom bl.a. besöksnäringarna. Efter pandemin har konjunkturläget fluktuerat påtagligt. I efterdyningarna av pandemins utbudskris följde kriget i Ukraina år 2022 med en prischock i kölvattnet, respektive förändringar i världshandelspolitiken som bidrog ytterligare till ett redan problematiskt prisläge. Ett problematiskt läge som förstärktes ytterligare av USA:s och Israels attack mot Iran, och den därtill relaterade kraftiga energiprisökningen som följde av Irans nedstängning av Hormuzsundet.

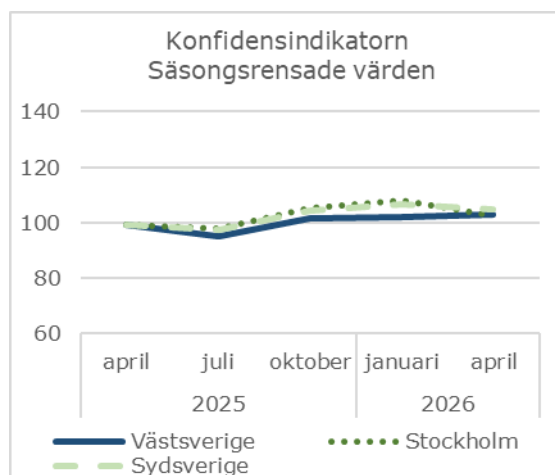
Det aktuella konjunkturläget avspeglar sig i den av KI framtagna barometerindikatorn, vilken baseras på svar från företag och hushåll. Hänsyn tas till faktorer som orderstock, försäljning, nulägesbedömning och framtidsutsikter. (Ett värde över 100 indikerar att konjunkturen är starkare än normalt, medan ett värde under 100 visar det motsatta.)



Som nämnts ovan skedde en återhämtning i svensk ekonomi i slutet av 2025. En återhämtning som därefter har avtagit och planat ut. Barometerindikatorn för maj månad uppvisar ett värde på 99,3, vilket innebär att det råder normalkonjunktorellt läge. Noterbart är att barometerindikatorn i stort sett var oförändrad i maj jämfört med föregående månad. Rörelserna var även små i de

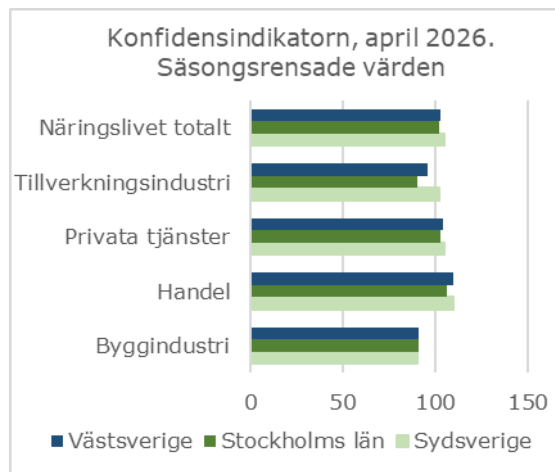
olika sektorernas indikatorer. Handeln är fortsatt den enda sektorn där stämningläget är starkare än normalt medan hushållens stämningläge är svagare än normalt. Andelen företag som förväntar sig att höja sina priser de kommande tre månaderna steg förhållandevis mycket och ligger nu betydligt över det normala.

Regional konjunkturstatistik publiceras kvartalsvis och baseras på konfidensindikatorn (se faktaruta) för Stockholm (Stockholms län), Sydsverige (Blekinge och Skåne län) och Västsverige (Hallands och Västra Götalands län). Konjunkturläget var något starkare än normalt i samtliga tre storstadslän kvartal ett 2026, även om det finns tecken på viss tillbakagång till normaltkonjunktorellt läge. Det är marginella skillnader mellan Västsverige, Sydsverige och Stockholm och utvecklingen i omvärlden samt den regionala näringslivets särart kommer ha betydande inverkan på det regionala konjunkturläget kvartal två 2026.



De senaste årens lågkonjunktur slog initialt särskilt hårt mot delar av näringslivet då hushållen prioriterar det nödvändiga som mat och boende, medan sällanköpshandeln och privat service bortprioriteras när reallönerna urholkas. Även byggindustrin och tillverkningsindustrin drabbades av lågkonjunkturen, till följd av ränteläget, ökade kostnader och minskad efterfrågan. Även om läget förbättrades något under hösten och vintern 2025 så är det fortsatt bekymmersamt inom delar av näringslivet. Handel liksom privata tjänster upplever dock ett förhållandevis gott läge med ökad efterfrågan på varor och tjänster, vilket avspeglar sig i diagrammet nedan. Detta kan framstå som motsägelsefullt, då hushållens pessimism borde ha negativ inverkan på tillväxten inom nämnda branscher. Det finns dock anledning att anta att hushållens konsumtion har ökat något under det första kvartalet 2026, vilket förklarar det stärkta läget för handel och privata tjänster. För bygg och tillverkningsindustri är konjunkturläget något svagare. För västsvensk del är industrikonjunkturen oerhört betydelsefull, då en betydande andel av de större industriföretagen förlagt sin verksamhet till just Västsverige. Problemen på den internationella arenan påverkar dock efterfrågan på svenska industrivaror samt svensk industris priser, vilket förklarar det något

dämpade läget inom just tillverkningsindustrin. Med detta sagt visar den senaste konjunkturbarometern från KI att produktionsvolymerna har ökat under de tre senaste månaderna inom industrin, vilket är ett positivt tecken.



Arbetsmarknadsläget

Trots ovan nämnda problem upplever Sverige ett förhållandevis gott arbetsmarknadsläge, även om återhämtningen på arbetsmarknaden är beroende av utvecklingen i omvärlden. I mitten av april 2026 uppgick den öppna arbetslösheten i Västra Götaland till 6,1 procent, vilket kan jämföras med 6,3 procent 12 månader tidigare. Trots alla ovan nämnda osäkerhetsfaktorer upprätthålls således en fortsatt förhållandevis hög sysselsättningsgrad, vilket huvudsakligen förklaras av en utbredd arbetskraftsbrist. I den arbetsföra delen av befolkningen (20–64 år) är ungefär 80 procent sysselsatta våren 2026. Under 2024 och 2025 ökade dock arbetslösheten något och det tar sannolikt ett par år innan arbetsmarknaden till fullo har återhämtat sig enligt instanser som KI och regering.

Förutom den ökade arbetslöshet som betingas av lågkonjunkturen varnar berörda myndigheter för att en stor grupp unga vuxna samt utrikes födda har fastnat i långtidsarbetslöshet. Detta beror i huvudsak på att de saknar en för svensk arbetsmarknad adekvat kompetens. Personer som saknar en adekvat utbildningsbakgrund har över lag svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Av de inskrivna arbetslösa i Västra Götaland har cirka 22 800 varit utan arbete i 12 månader eller mer. Av dessa tillhörde cirka 18 000, motsvarande cirka 80 procent, grupper av arbetslösa som av Arbetsförmedlingen klassificerats som att ha "svag konkurrensförmåga" primärt p.g.a. begränsad utbildningsbakgrund. Återhämtningen på arbetsmarknadsområdet styrs alltså inte enbart av konjunkturläget utan matchningen mellan arbetsmarknadens utbuds- respektive efterfrågesida är också betydelsefull. Det krävs ett långsiktigt arbete för att bättra

matcha de långtidsarbetslösa med vakanserna på arbetsmarknaden. Om detta ej lyckas finns en överhängande risk att Sverige står inför en förvärrad sektor- och branschöverskridande arbetskraftsbrist när konjunkturläget vänder uppåt.